

Б. Лібер, начальник Департаменту реформування і корпоративної політики Укрзалізниці

ОСНОВНІ ВІХИ В РЕФОРМУВАННІ ТА КОРПОРАТИВНОМУ РОЗВИТКУ У 2014 РОЦІ

У рамках виконання Державної цільової програми реформування залізничного транспорту на 2010–2019 роки (далі — Програма реформування), відповідно до Закону України «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» 25.06.2014 року Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця», що набула чинності 04.07.2014 року (далі — постанова № 200).

Поєднання Укрзалізницею функцій органу управління залізничним транспортом із функціями господарюючого суб'єкта є ключовим фактором, найменш для потенційних інвесторів під час прийняття рішення щодо інвестування в галузь. Утворення ПАТ «Українська залізниця» (далі — Товариство) є необхідною передумовою для розподілу функцій між державою (регулювання і контроль) і Товариством (суто господарські функції).

Крім того, рівень зносу основних засобів уже впритул наблизився до критичної позначки в 100%, що вимагає якнайшвидших адекватних дій, а саме залучення значного обсягу інвестицій, простіше кажучи, фінансування оновлення рухомого складу та інфраструктури залізниць.

Отже, рішення щодо здійснення реформ залізниць шляхом утворення публічного акціонерного товариства ґрунтується на цілком виважених оцінках доцільності та ефективності застосування всіх можливих трансформацій, зокрема:

- саме таку форму господарювання було обрано країнами (у тому числі європейськими) під час проведення реформ залізничного транспорту;
- утворення акціонерного товариства дозволить відокремити функції господарюючого суб'єкта від функцій управління, однак забезпечить належний рівень державного контролю за рахунок володіння 100-відсотковим пакетом акцій;
- створення передумов для залучення додаткових інвестицій, що у свою чергу приведе до поліпшення інвестиційного клімату не лише в галузі транспорту та інфраструктури, а й в Україні в цілому;
- приведення форми господарювання та функціонування залізничного транспорту у відповідність до європейських стандартів.

Отже, на виконання постанови № 200 Мінінфраструктури наказом від 09.07.2014 року № 301 «Про заходи щодо реорганізації Укрзалізниці, підприємств та установ залізничного транспорту загального користування та інші заходи щодо виконання постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 року № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» було прийнято рішення про реорганізацію Укрзалізниці, підприємств та установ залізничного транспорту, на базі яких утворюється публічне акціонерне товариство «Українська залізниця» (далі — підприємства), а також встановлено строки підготовки та подання передбачених законодавством документів, необхідних для виконання заходів з утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі — товариство).

Згідно із зазначеним вище наказом було утворено комісії з інвентаризації та реорганізації підприємств, ужито заходів щодо внесення відповідно до законодавства до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців записів стосовно прийняття рішення про припинення підприємств, здійснено інвентаризацію майна підприємств. Результати інвентаризації були вчасно затверджені Міністерством інфраструктури.

Подальші дії були спрямовані на забезпечення згідно з підпунктом 2 пункту 5 постанови № 200 здійснення заходів щодо проведення незалежної оцінки майна, у тому числі майнових прав та державних пакетів акцій (часток), що вносяться до статутного капіталу товариства, зокрема здійснення відбору на конкурсних засадах суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання та укладення з ним договору про проведення незалежної оцінки.

Усвідомлюючи необхідність безумовного, вчасного та якісного виконання заходів з оцінки, керівництвом та відповідальними фахівцями Укрзалізниці було вжито всіх передбачених законодавством заходів щодо організації та проведення процедур закупівлі послуг з оцінки згідно із Законом України «Про здійснення державних закупівель» та відповідними нормативно-правовими актами.

Під час розробки конкурсної документації було встановлено певні кваліфікаційні критерії до потенційних учасників з урахуванням того, що оцінці в стислі строки підлягає великий обсяг (понад 1 млн) різнотипних майнових об'єктів. Серед значних факторів впливу на формування вимог до претендентів слід відмітити не лише достатній рівень кваліфікації та кількість фахівців для здійснення оцінки майна 48 підприємств залізничного транспорту, які розташовані по всій території найбільшої країни Європи, але й досвід у частині провадження діяльності у сфері оцінки відповідно до міжнародних стандартів та належність суб'єкта оціночної діяльності до мережі міжнародних оціночних компаній.

Документацію конкурсних торгів, розроблену та затверджену замовником — Укрзалізницею, у передбачений законодавством спосіб та у відповідні строки було вчасно оприлюднено для вільного доступу.

Однак 11 серпня 2014 року під час розкриття конкурсних пропозицій стало відомо, що до Укрзалізниці від Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері державних закупівель (далі — орган оскарження) надійшло повідомлення щодо прийнятої до розгляду скарги, яка надійшла 04.08.2014 року від приватного підприємства «Укрбізнесконсалтинг» (м. Полтава), про встановлення замовником (Укрзалізницею) дискримінаційних умов під час визначення кваліфікаційних вимог до учасників конкурсного відбору.

На підставі цієї скарги орган оскарження рішенням від 07.08.2014 року призупинив процедуру закупівлі, а рішенням від 19.09.2014 року

ухвалив зобов'язати Укрзалізницю відмінити процедуру закупівлі.

Таким чином, використовуючи положення Закону України «Про здійснення державних закупівель», метою яких є створення конкурентного середовища у сфері державних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції тощо, скаржник та орган оскарження практично заблокували процес виконання рішення Уряду України про утворення ПАТ «Українська залізниця», динаміка якого зумовлена в першу чергу спеціально визначеними підходами, які випливають із положень Закону України «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування».

Унаслідок таких дій та обставин опинилося під загрозою виконання Транспортної стратегії України до 2020 року та Програми реформування, що є вагомою складовою загальної програми реформ, наміри здійснення яких задекларовані на найвищому державному рівні.

З метою захисту інтересів держави та недопущення зриву виконання постанови, Укрзалізницею було невідкладно розпочато претензійно-позовну роботу щодо скасування вищезазначених рішень органу оскарження.

Слід зазначити, що, незважаючи на невизначеність стосовно перебігу подій під час судового провадження справи, Укрзалізниця не припиняла виконання заходів, визначених постановою № 200. Розроблений проект статуту товариства, що має бути затверджений Кабінетом Міністрів України, у листопаді 2014 року було оприлюднено на офіційному веб-сайті Укрзалізниці, що дало змо-

гу всім бажаючим висловити свої пропозиції та зауваження до нього.

На початку грудня в рамках апеляційного провадження, відкритого Київським апеляційним адміністративним судом за апеляційними скаргами ПП «Укрбізнесконсалтинг» та Антимонопольного комітету України, прийнято рішення на користь Укрзалізниці, а саме залишено без задоволення апеляційні скарги, отже, рішення суду першої інстанції набрало законної сили.

Це дало змогу невідкладно повернутися до виконання заходів щодо здійснення оцінки майна з метою визначення розміру статутного капіталу товариства.

Також ведеться підготовча робота до проведення процедури погодження із зацікавленими органами проектів рішень Кабінету Міністрів України щодо статуту та складу органів товариства й подання їх в установленому порядку на затвердження Кабінетові Міністрів України.

Після затвердження Кабінетом Міністрів України статуту ПАТ «Українська залізниця» відбудеться державна реєстрація товариства, що означатиме зміну організаційно-правової форми Укрзалізниці та підприємств залізничного транспорту.

Подальші дії з реформування будуть спрямовані на формування вертикально інтегрованої виробничо-технологічної системи залізничного транспорту, структурованої за видами діяльності. Таким чином, упровадження та розвиток корпоративного управління відбуватиметься в рамках реалізації завдань і заходів другого етапу Програми реформування. ☞

*Надійшло до редакції
22.12.2014 р.*